

Оригинални научни рад

UDK 347.956:342.565.2(497.6)

DOI 10.7251/SVR1612027N

ОСНОВНЕ ПРОТИВРЈЕЧНОСТИ ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ О УКИДАЊУ ДАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О УСТАВНОМ СУДУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Проф. др Радомир Нешковић¹

Мр Моња Касаловић

Радио-телевизија Републике Српске

Апстракт: Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине да је неуставна норма *Закона о празницима* Републике Српске која дефинише 9. јануар као Дан републике проузроковала је различите реакције политичке и стручне јавности. Одлука Уставног суда се углавном заснива на политичким разлозима и вриједносним принципима, а мање на јасним уставно-правним аргументима. Политичка одлука је проузроковала и политичку реакцију владајућих елита Републике Српске. У контексту измијешаности политичких и уставно-правних разлога настале су противрјечности и код Одлуке Уставног суда и код приједлога Закона о уставном суду. На питању 9. јануара, као дана Републике Српске, продубљене су подјеле које негативно утичу на изналагање легалних и легитимних рјешења која су прихватљива за сва три конститутивна народа у Босни и Херцеговини.

Кључне ријечи: *Уставни суд, приједлог закона, Устав, Дан републике, одлука, Република Српска, Босна и Херцеговина, Венецијанска комисија, Декларација, вјерски празник, конститутивни народи.*

*

Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине о оцјени уставности члана 3.б) *Закона о празницима* Републике Српске² била је заснована на неколико елемената;

¹ Доктор политичких наука, е-маил: radomir.neskovic@rtrs.tv

² Члан Предсједништва Босне и Херцеговине, Бакир Изетебеговић поднио је 17. јануара 2013. године захтјев Уставном суду БиХ за оцјену уставности члана

1. Да је постојећи Закон о празницима Републике Српске којима се дефинише 9. јануар као Дан Републике супротан је *Европској конвенцији о заштити људских права* и посебно њеном Протоколу 14. који се односи на забрану сваког облика дискриминације. С обзиром на то да је 9. јануар утврђен као Дан Републике Српске без учешћа Хрвата и Бошњака Уставни суд то цијени као довољан разлог за постојање дикриминације.

2. *Декларација о проглашењу Републике српског народа Босне и Херцеговине* којом је 9. јануара 1992. године проглашен посебан српски државни ентитет на простору Босне и Херцеговине, по оцјени Уставног суда, дикриминише и угрожава права друга два народа (Бошњаци и Хрвати).

3. Уставни суд Босне и Херцеговине је октобра 1992. године својим одлукама на одговарајући начин утврдио да *Скупштина српског народа* у БиХ представља нелегалан орган и да су самим тиме нелегални и сви акти које је ова скупштина донијела.

4. Одлуком Уставног суда БиХ из 2000. године сва три народа у БиХ (Срби, Хрвати и Бошњаци) су једнако конститутивни народи (државотворни) на цијелој територији Босне и Херцеговине што укључује и њихову равноправност у дефинисању Дана Републике (дана ентитета Републике Српске).

*

Карактеристично је да подносилац захтјева није заснивао своју аргуменатцију на одредбама устава Босне и Херцеговине и на одредбама устава Републике Српске, него на одредбама *Европске конвенције за заштиту људских права* која дефинише општу забрану дискриминације. С обзиром на то да је *Европска конвенција за људска права* интегрални дио устава Босне и Херцеговине³ захтјев за оцјену уставности је легалан, али уједно и специфичан, јер је главна аргуменатција заснована на нормама међународног права које су постале интегрални дио домаћег уставног права.

Устав Босне и Херцеговине (анекс IV Дејтонског споразума) у Преамбули садржи да „*Бошњаци, Хрвати и Срби као конститутивни народи (заједно са другима) и грађани Босне и Херцеговине овим одлучују да Устав Босне и Херцеговине гласи:*“⁴ Уставне норме које слиједе у Уставу дефинисане су сагласном вољом три наведена

2. б) и члана 3.) *Закона о празницима Републике Српске* у којима се 9. јануар дефинише као Дан Републике.

³ Чланом II Устава БиХ дефинисано је да ће се *Европска конвенција за заштиту људских права* и њени *Протоколи* примјењивати директно у Босни и Херцеговини и да ће њене одредбе имати приоритет над свим другим законима у овој држави.

⁴ Задњи став Преамбуле Устава БиХ прије члана I у коме су дефинисане темељне уставне одредбе и дефинисани суверени државотворни субјекти.

државотворна (конститутивна народа) и ниједна од тих норми не може се сматрати дискриминирајућом, јер је настала сагласном сувереном вољом легитимних представника Срба, Бошњака и Хрвата. У члану I ставу 1. Устава Босне и Херцеговине дефинисан је уставни темељ на коме постоји и функционише Босна и Херцеговина. „*КОНТИНУИТЕТ. Република Босна и Херцеговина чије ће званично име од сада бити „Босна и Херцеговина“, наставиће своје правно постојање по међународном праву као држава, са унутрашњом структуром измијењеном према овим одредбама“...⁵ Измијењена унутрашња структура унутрашњег уређења и организације Босне и Херцеговине дефинисана је: „*САСТАВ, Босна и Херцеговина ће се састојати од два Ентитета, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске (у даљем тексту „Ентитети“)*“.⁶ Наведене темељне одредбе првог члана Устава Босне и Херцеговине указују да аргументација подносица захтјева за оцјену уставности (горе наведена под бројевима 1. 2. и 3.) није заснована на уставним нормама. Датум 9. јануар је дан када је основана Српска Република БиХ (данас Република Српска) и то је историјски догађај који не подлијеже оцјени уставности. Овдје се може разматрати проблем да ли у самом начину и садржају обиљежавања овог догађаја има дискриминације и ако би се она утврдила то би давало основу за оцјену уставности. Стварање посебног српског ентитета на простору Босне и Херцеговине је признато прихватањем Устава БиХ од стране Срба, Бошњака и Хрвата и то је резултат њихове сагласне воље.*

Аргумент да је Уставни суд Босне и Херцеговине поништио легалност постојања *Скупштине српског народа* у БиХ, а тиме и све акте које је ова институција донијела, нема основу, јер је важећим уставом промијењена унутрашња структура и организација државне власти тако да одлуке Уставног суда БиХ из 1991. године немају уставно-правно дејство. Дио аргументације који се односи на примјену *Одлуке Уставног суда БиХ о једнакој конститутивности (државотворности) Срба, Хрвата и Бошњака* има основу у уставу Републике Српске и посредно у Уставу Босне и Херцеговине. „*Срби, Бошњаци и Хрвати, као конститутивни народи, Остали и грађани равноправно и без дискриминације учествују у вршењу власти у Републици Српској“*.⁷ Из наведеног темељног члана јасно произилази уставна равноправност три државотворна народа у вршењу власти у оквиру Републике Српске. Наведена уставна одредба не може да се примијени на сам дан оснивања Републике Српске, јер њено оснивање не спада у вршење власти, јер је било потребно створити ентитет, па тек у том оквиру уредити вршење власти. Суштина темељног уставног члана не односи се на оснивање, него на организацију вршења

⁵ Члан I став1. Устава БиХ,

⁶ Члан I став 3. Устава БиХ,

⁷ Устав Републике Српске, I основне одредбе, члан 1. (став четврти).

власти у Републици Српској у садашњем времену и дикриминација у овим околностима имала би уставну основу за оцјену уставности *Закона о празницима* Републике Српске. Тврдња подносиоца захтјева да оснивање Српске Републике Босне и Херцеговине 9. јануара 1992. године има директну везу са почињеним злочинима у каснијем периоду и посебно 1995. године нема основе. Када би било доказа о директној вези између оснивања Српске Републике Босне и Херцеговине и ратних злочина из 1995. године, тада овај ентитет не имао легитимитет за постојање, јер би као такав био одговоран за злочине, а Срби, као његови оснивачи, имали би колективну кривицу. Основаност захтјева више је садржана у уставној норми којом се дефинишу витални национални интереси. „Витални национални интереси конститутивних народа су дефинисани *на следећи начин* :.....-идентитет једног конститутивног народа... - једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука;...“.⁸ Уставна норма (дијелом наведена) јасно дефинише право конститутивног народа на властити идентитет, па се из ове основе може оспорити све што на било који начин угрожава овај идентитет, па тако и Дан Републике Српске ако нарушава идентитет било ког од три конститутивна народа. Такође, уставни садржаји о једнаким правима конститутивних народа у процесу доношења одлука могу бити основ за оцјену уставности било ког акта ако један од конститутивних народа није учествовао у процесу његовог доношења.

Захтјев за оцјену уставности већим дијелом не садржи уставно засновану аргуменатацију за оцјену уставности *Закона о празницима* Републике Српске, али једним мањим дијелом уставна заснованост аргументације постоји. Подносилац захтјева за оцјену уставности *Закона о празницима* је фокус усмјерио на *Европску конвенцију за заштиту људских права* и тиме је унио у процес међународну димензију у најмање четири важна аспекта.

Први се односи на чињеницу да је *Конвенција* интегрални дио Устава Босне и Херцеговине са правном супрематичношћу у односу на друге законе, па се на тој основи могу поништити сви закони који су супротни овој конвенцији.

Други се дио *Конвенције* што значи да све његове одлуке и пресуде чине њен садржај и да домаћи закони могу бити поништени ако су супротни одређеним пресудама *Суда за људска права Савјета Европе* у Стразбуру.

Трећи се односи на укљученост *Венецијанске комисије* као правног стручног тијела *Савјета Европе*.⁹ С обзиром на то да је *Конвенција о заштити људских права* интегрални дио устава Босне и Херцеговине, *Венецијанска комисија* се појављује као експертска група правника која даје тумачења и стручна мишљења о правним

⁸ Члан 70. Амандман LXXVII Устава Републике Српске

⁹ Назив је настао по сједишту Комисије које се налази у Венецији.

актима која су везана за примјену *Европске конвенције*. Овдје постоји проитврјечност дјеловања *Венецијанске комисије* и Уставног суда Босне и Херцеговине. *Комисија* као правни тим експерата се сматра надлежном за тумачење Конвенције о заштити људских права као темељног акта Савјета Европе, па би тако имала утицај на одлуке Уставног суда када се бави питањима из Конвенције. С обзиром на то да је Конвенција интегрални дио устава БиХ тада је Уставни суд Босне и Херцеговине једини надлежан за тумачење свих садржаја Устава, па тако и за тумачење Конвенције. Отворен је проблем која институција има пресудан утицај на ону другу, Венецијанска комисија на Уставни суд Босне и Херцеговине или обрнуто.

Четврти аспект захтјева за оцјену уставности актуелизује позицију троје страних чланова уставног суда БиХ које одређује *Предсједник Европског суда за људска права* који се примарно сматрају обавезним да штите примјену *Европске конвенције за заштиту људских права*. Захтјев за оцјену уставности *Закона о празницима* Р. Српске постављен је на недовољно заснованој уставно-правној аргументацији, али је усмјерен према садржају устава који произилази из међународног права што је отежало одлучивање Уставног суда у овоме предмету.

Венецијанска комисија је дала мишљење на принципу *amicus curiae* (пријатељ Суда који пружа одговарајућу стручну помоћ, обично кроз писмену анализу случаја) које у принципу подржава пуну основаност разлога подносиоца захтјева за оцјену уставности постојећег *Закона о празницима* Републике Српске. *Комисија* је своје мишљење засновала на неколико елемената.

1. Дана 9. јануара обиљежава се и Свети Срефан као светац само српског народа, па су припадници осталих народа дискриминисани, јер не постоји протутежа у сличним празницима Хрвата и Бошњака.

2. Дан Републике је везан за један конституивни народ док су друга два народа принуђена по Закону да не раде на тај дан.

3. Дан Републике 9. јануар везан је за догађаје из раних 90-десетих година што изазива неугодност и неприхватање код друга два народа.

Венецијанска комисија се, као група правних експерата, није упустала у суштину и садржаје уставне основе и уставних норми, него је дала политичко мишљење у смислу „не би то требало“. Сама комисија у свом раду и дјеловању према БиХ има противрјечно дјеловање, јер је фокусирана на људска права и примјену Европске конвенције за заштиту људских права што има за посљедицу занемаривање уставних одредби о организацији и уређењу државе.

Народна скупштина РС је на захтјев за оцјену уставности *Закона о празницима* одговорила користећи следећу аргументацију:

1. Да је подносилац овог захтјева злоупотребио права у обраћању Уставном суду;

2. Да се право на обиљежавање празника може сматрати једним од људских права и да оно није ни регулисано Европском конвенцијом и њеним Протоколима;

3. Да је захтјев неоснован, јер се 9. јануар обиљежава као вјерски празник и дан Светог Стефана, али да се и остали празници могу поклапати са вјерским празницима;

4. Евидентно је да подносилац захтјева није понудио адекватно уставно засновано образложење у чему се конкретно састоји дискриминација друга два конститутивна народа када је ријеч о обиљежавању 9. јануара као Дана Републике.

5. Скупштина је истакла да је према члану 1. Протокола 12. Европске конвенције потребно да право у чијем се вршењу дешава дискриминација буде предвиђено законом.¹⁰

6. Скупштина је навела да је питање празника већ раније било третирано измјенама закона;

7. Скупштина такође сматра да Дан Републике није означен као вјерски празник и да се као такав и не слави, јер се крсна слава Републике Српске обиљежава одвојено од Дана Републике.

У намјери да одбрани Закон о празницима и Дан Републике, Народна скупштина није у потпуности уставно утемељила своју аргументацију и негирање аргумената подносиоца захтјева више је заснована на државном ауторитету ентитета Републике Српске, него на уставним аргументима. Усмјерење аргументације исувише је фокусирано однос државног и вјерског празника и њихово поклапање.

У контексту аргументације коју су поднијели: подносилац захтјева за оцјену уставности Закона о празницима, Народна скупштина Републике Српске и Венецијанска комисија, Уставни суд Босне и Херцеговине је своју одлуку засновао на неколико елемената.

1. Уставни суд је прихватио аргументацију подносиоца захтјева да је *Закон о празницима* Републике Српске супротан одредбама *Европске конвенције о заштити људских права* у дијелу који се односи на општу забрану дискриминације.

2. Симболи који се користе у Републици Српској треба да одржавају историјско наслеђе свих народа, а не само једног (српског) народа, јер мултинационални ентитет подразумијева и мултинационалне симболе (грб, химна, застава итд). Дан Републике Српске се на посредан начин третира као симбол који треба да изражава идентитет свих грађана и припадника свих народа у овом ентитету. Уставни суд уважава аргуменатацију подносиоца захтјева за оцјену уставности и

¹⁰ Члан 1. Протокола 12 Европске конвенција за заштиту људских права гласи „1. Уживање свих права одређених законом осигураће се без дискриминације на било којој основи као што је пол, раса, боја коже, језик, вјера политичко или друго мишљење национално или социјално поријекло, припадност националној мањини, имовина, рођење или други статус, 2. Никога не смију дискриминисати јавне институције на било којој основи како је нав. у ставу 1.“

сматра да су одредбе Закона о празницима у РС супротне члану II ставу 4 устава Босне и Херцеговине.¹¹

3. Уставни суд прихвата аргуменатцију подносиоца захтјева у вези члана 70. устава Републике Српске у коме се дефинишу витални интереси конститутивних народа.

4. Декларација о проглашењу Републике Српског народа у Босни и Херцеговини, која је везана за 9. јануар, донесена је од старне само српских представника без учешћа и права одлучивања представника друга два народа (Бошњака и Хрвата) и да тај датум наилази на негативну перцепцију код друга два народа.

5. Проблем дискриминације код обиљежавања 9. јануара Дана републике веже се и за чињеницу да се на овај дан обиљежава и Крсна слава „Свети Стефан“ као вјерски празник.

6. Уставни суд се позива и на мишљење Венецијанске комисије да Декларација о оснивању Републике српског народа у Босни и Херцеговини представља једнострани акт једног народа који није подржан од друга два народа.

7. Дан Републике нема симболику колективног заједничког сјећања које би допринијело јачању колективног идентитета и вриједности модерног демократског друштва.

8. Обиљежавање празника 9. јануара одвија се кроз активности јавне власти, а свако дјеловање јавне власти укључује равноправност три конститутивна народа.

Изнесени аргументи противрјече пракси и положају Уставног суда, јер је већина аргументације заснована на политичкој и програмско вриједносној основи. Уставни суд је у излагању аргументације полазио од политичких закључака *Венецијанске комисије* и није се довољно упуштао у суштину ствари које су то уставне норме повријеђене Законом о празницима Републике Српске. Наведена чињеница указује да Венецијанска комисија има снажан утицај на дјеловање Уставног суда, посебно у фази анализе проблема и доношења одлука, јер троје страних судија по правилу слиједи ставове ове комисије. Када се овим ставовима прикључи још двоје судија тада настаје већина која доноси одлуку Уставног суда. У пракси Уставног суда се у легалном доношењу одлука догађа да двоје судија из реда бошњачког народа уз помоћ троје судија странаца прегласавају двоје судија из реда српског и двоје судија из реда хрватског народа. С обзиром на то да се ради о међунационалном прегласавању може се тумачити и као дискриминација два народа чији представници не могу битно да утичу на одлуке Уставног суда. Намјера уставотворца није била да утемељи међунационално прегласавање, али и такве појаве се догађају јер се ниједан принцип не може у пракси примијенити као апсолутна категорија.

¹¹ Члан II став 4. дефинише забрану свих облика дискриминације у Босни и Херцеговини наведених у Уставу и међународним споразумима који су набројани у анексу Устава.

Уставни суд Босне и Херцеговине на сједници од 26. новембра 2015. године донио је Одлуку¹² да је члан 3.б) Закона о празницима Републике Српске супротан члану II/2, и члану II/4 Устава Босне и Херцеговине¹³ и да је супротан Европској конвенцији о заштити људских права.¹⁴ На основу ове одлуке 9. јануар више се не може третирати као Дан Републике. Уставни суд у даљем тексту Одлуке дефинише да сваки народ има право славити своје вјерске празнике, па тако и Светог Стефана. Иако су подносилац захтјева за оцјену уставности и Венецијанска комисија указивали на сложеност односа Дана Републике и вјерског празника Светог Стефана у самој одлуци је јасно да је фокус био на Дан Републике, а не на вјерски празник.

Уставни суд је под утицајем политичких разлога довео себе у противрјечност чиме је угрозио кредибилитет ове институције. Када Уставни суд прихвата став Венецијанске комисије да је Декларација о оснивању Српске Републике Босне и Херцеговине акт једног народа који наилази на негативан однос код друга два народа тада имплиците заузима став да је сама Декларација супротна Уставу Босне и Херцеговине. Ако би Декларација била супротна Уставу тада би и постојање Републике Српске, која је основана Декларацијом, такође било супротно Уставу. Наведени правац анализе, Венецијанске комисије доводи нас до бесмисла, јер је у Уставу Босне и Херцеговине Република Српска дефинисана као саставни ентитет државе Босне и Херцеговине. Ако је постојање Републике Српске у складу са уставом БиХ тада је и акт њеног оснивања у складу са уставом БиХ. Уставни суд БиХ је на политичкој аргументацији донио одлуку која садржи противрјечности и као таква није примјерена Уставном суду који треба да доноси јасне, прецизне и на уставу утемељене одлуке. Овдје је потребно указати на два аспекта Одлуке Уставног суда;

1. Уставни суд Босне и Херцеговине није могао да оцјењује уставност историјских датума који су везани за конституивне акте, јер не може се одлуком промијенити датум неког догађаја.

2. Уставни суд је имао право и уставну основу да оцијени да 9. јануар као Дан Републике Српске није у складу са уставом Босне и Херцеговине. С обзиром на то да су сва три народа (Срби, Бошњаци и Хрвати) једнако државотворни и равноправни на цијелој територији Босне и Херцеговине¹⁵ Дан Републике као заједнички празник држа-

¹² За Одлуку је гласало троје страних судија и двоје судија из реда бошњачког народа, а двојица судија из реда српског народа су били против и издвојили су мишљења.

¹³ Члан II/4 дефинише недискриминацију по било ком основу, а члан III дефинише Европску конвенцију о заштити људских права као интегрални дио устава Босне и Херцеговине.

¹⁴ Члан 1.1. и члан 2.а) и ц) и члан 1. Протокола 12 Конвенције.

¹⁵ Одлука Уставног суда БиХ из 2000. године о равноправној конститутивности сва три народа на цијелој територији Босне и херцеговине и на свим нивоима државне власти.

вности ентитета треба бити одређен сагласношћу представника сва три државотворна народа. Уставни суд је оспорио Дан Републике, али није могао да оспори дан оснивања Републике Српске. Из Одлуке Уставног суда произилази обавеза *Народне скупштине* Републике Српске да у року од шест мјесеци изврши ову одлуку и промијени дио садржаја Закона о празницима. С обзиром на чињеницу да је Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине наишла на опште негодовоње у јавности Републике Српске, у институцијама власти и политичким партијама отворило се питање: шта даље, да ли треба Одлуку Уставног суда БиХ примијенити или игнорисати. Политички представници Републике Српске одлучили су да покрену иницијативу за промјену позиције и начина одлучивања Уставног суда БиХ.

Као резултат наведеног одређења настао је приједлог *Закона о уставном суду Босне и Херцеговине*.¹⁶

Приједлог Закона је противрјечан и споран јер је у свом садржају супротан одредбама Устава Босне и Херцеговине које дефинишу позицију Уставног суда. Основна противрјечност је општеприхваћени принцип у праву да се не може актом ниже правне снаге мијењати акт више правне снаге. Приједлог закона у члану 1. дефинише шта је предмет овог закона и прецизира да се „*Овим Законом, у складу са Уставом Босне и Херцеговине ближе уређује састав, избор и организација, надлежност, начин одлучивања и друга питања рада Уставног суда Босне и Херцеговине*“.¹⁷ Наведени члан је супротан Уставу из два разлога.

Сви битни елементи позиције Уставног суда дефинисани су Уставом Босне и Херцеговине (члан VI) и не могу се мијењати законом као актом ниже правне снаге у односу на уставне норме које су више правне снаге.

Устав не даје могућност Парламентарној скупштини БиХ (када засједа као законодавна институција) да Законом битније мијења позицију Уставног суда и њена је надлежност у границама да може промијенити начин избора страних судија. „За наименовање послје пет година од првог именовања судија, *Парламентарна скупштина може да законом одреди друге методе избора судија које бира председник Европског суда за људска права*“.¹⁸ Од девет судија председник Европског суда за људска права бира троје судија након консултација с Председништвом, а након пет година од првог избора ових судија Парламентарна скупштина БиХ може законом да одреди друге методе и начине на који ће се бирати троје страних судија. Из уставне норме произилази да након пет година не престаје

¹⁶ У име клуба делегата српског народа у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине приједлог је упутио Средоје Новић као председавајући и делегат Клуба 23. децембра 2015. године.

¹⁷ Члан 1. приједлога Закона о Уставном суду Босне и Херцеговине.

¹⁸ Члан VI став (д) Устава Босне и Херцеговине.

мандат страним судијама у Уставном суду Босне и Херцеговине, али се може законом промијенити начин њиховог избора.

Предложена одредба закона да се умјесто страних судија бирају домаће судије на начин да Представнички дом Федерације БиХ бира шест судија, а Народна скупштина Републике Српске троје судија, такође, је супротна постојећим нормама Устава Босне и Херцеговине и не може ступити на снагу све док су уставне норме на снази које на другачији начин регулишу ово питање. *„САСТАВ - Уставни суд Босне и Херцеговине ће имати девет чалнова.*

*(а) Четири члана ће бирати Представнички дом Федерације, а два члана Скупштина Републике Српске. Остала три члана изабраће предсједник Европског суда за људска права по консултацији са Предсједништвом“.*¹⁹

Уставом је прецизно одређено да се у једном ентитету бирају четворо, а у другом двоје судија и да би се могло бирати троје или шесторо судија неопходно је прије тога ставити ван снаге уставну норму која прецизира двоје односно четворо судија. Стављање ван снаге уставне норме могуће је једино уставним промјенама, а не законом. Није могуће да се у уставној норми дефинише број судија који се бирају у ентитетима, а у законској норма да се дефинише другачији број судија који се бирају у ентитетима. Која норма би важила? Логично је да би важила уставна норма, јер је веће правне снаге а законска норма не би имала правну важност нити дејство, јер је бесмислено доносити норму која не може ступити на снагу.

Предложена норма из закона која се односи на начин одлучивања у Уставном суду Босне и Херцеговине је такође супротна постојећем уставу. У закону се предлаже да

„(1) Уставни суд одлучује већином гласова свих судија.

(2) Уставни суд одлучује већином гласова која укључује најмање глас једног судије из реда сваког конститутивног народа Босне и Херцеговине и из једног ентитета када одлучују о споровима који по уставу настају између два ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и институција Босне и Херцеговине и ентитета или између институција Босне и Херцеговине, што обухвата али није ограничено на питања:

а) Да ли је одлука једног ентитета да успостави специјалне паралелне везе са сусједном земљом у складу са Уставом, укључујући и одредбе које се односе на суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине,

*б) Да ли је нека одредба устава или закона једног од ентитета у складу са Уставом“.*²⁰

¹⁹ Члан VI 1. Устава Босне и Херцеговине.

²⁰ Члан 11 приједлога Закона о Уставном суду Босне и Херцеговине.

Наведени члан указује на намјеру да се законом уреди начин одлучивања у Уставном суду што је опет противрјечно, јер не може се законом уређивати материја која је већ уређена Уставом. „2. ПРОЦЕДУРЕ. (а) Већина свих чланова Суда представљаће кворум. (б) Суд ће усвојити своја правила суда већином свих чланова...“²¹

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине имала би право да законом уреди процедуре, поступке и начин одлучивања само у случају када би Уставни суд већином гласова такво овлаштење пренио на Парламентарну скупштину. Без трансфера овлаштења од стране Уставног суда Парламентрој скупштини нема уставну надлежност да Уставном суду одређује Правила о процедурама, поступцима и начину одлучивања.

ЗАКЉУЧАК

Уставни суд Босне и Херцеговине је одлучио да је члан Закона о празницима који дефинише 9. јануар као Дан Републике Српске неуставан и обавезао Народну скупштину Републике Српске да измијени ову одредбу. Чак и површна анализа аргуменатције на којој је Уставни суд засновао одлуку потврђује да је кориштена политичка основа у којој доминирају политички разлози. Наведеном Одлуком Уставни суд Босне и Херцеговине је дерогирао сам себе, јер Одлуку није засновао на недвосмисленим уставно-правним разлозима, него на политичким принципима.

Уставни суд је некритички прихватио мишљења Венецијанске комисије као стручног тијела Савјета Европе која је такође полазила од политичких разлога. Без обзира на очигледну политичку позадину и мањкавост уставне основаности Одлука Уставног суда је коначна и обавезујућа. Уставни суд је имао уставну основу да одлучи да 9. јануар као Дан Републике није прихватљив за све конститутивне народе у Републици Српској и да празник Републике може бити само онај датум о коме се сагласе представници три конститутивне нације. Уставни суд не може укинути 9. јануар као Дан оснивања Републике Српске, јер је то историјски догађај.

Сматра се да Народна скупштина Републике Српске може да разријеши сложено питање обиљежавања 9. јануара на начин што ће промијенити члан 3.б) Закона о празницима и умјесто текста *Дан Републике 9. јануар*, ставити текст *Дан оснивања Републике Српске 9. јануар*. Умјесто дана Републике славио би се дан оснивања Р. Српске.

Владајуће политичке елите у Републици Српској су се определиле за доношење Закона о Уставном суду Босне и Херцеговине на нивоу Парламентарне скупштине БиХ којим би се на другачији начин

²¹ Уставни суд је доносио своја правила којима је регулисао поступке, процедуре и начин одлучивања, а сада су на снази Правила Уставног суда Босне и Херцеговине донесена 23. јануара и 12. фебруара 2014. године.

уредила питања, избора, организације, процедура, поступака и начина одлучивања у Уставном суду Босне и Херцеговине. Приједлог Закона о Уставном суду БиХ је противустанован, јер не могу се законом укидати норме које су дефинисане Уставом Босне и Херцеговине. Промјена позиције уставног суда Босне и Херцеговине у аспектима: начин избора судија, процедуре, организација и одлучивање је могуће само измјенама Устава Босне и Херцеговине и други легални начин не постоји. Образложење уставне основе за доношење Закона о Уставном суду полази од тврдње да је *Босна и Херцеговина сложена државна заједница* па би, према томе, и Уставни суд БиХ требао изражавати ту сложену државну заједницу. Према Уставу Босна и Херцеговина је федеративна држава и није реално да се оваквим законом може промијени позиција Уставног суда у смјеру сложене (конфедералне) државне заједнице.

BASIC CONTRADICTIONS OF DECISIONS OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF BOSNIA AND HERZEGOVINA ON THE ABOLITION OF THE DAY OF THE REPUBLIC OF SRPSKA AND PROPOSAL OF THE LAW ON THE CONSTITUTIONAL COURT OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Professor Radomir Nešković, PhD; Monja Kasalović, mr

Abstract: The decision of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina that the unconstitutional norm of the Law on Holidays of the Republic of Srpska defining Jan. 9 as the Day of Republic caused various reactions of political and professional public. Constitutional Court's decision is mainly based on political considerations and value principles and less on clear constitutional and legal arguments. The political decision has caused a political reaction of the ruling elite of the Republic of Srpska. In the context of the intermingling of political and constitutional-legal reasons resulting from the contradiction with the Decision of the Constitutional Court with the proposal of the Law on the Constitutional Court. On 9 January comes, as the day of the Republic of Srpska, deepened the divisions that have a negative impact on legal and legititmnih finding solutions that are acceptable to all three constituent entity in Bosnia and Herzegovina.

Keywords: *Constitutional Court, the Draft law, the Constitution, The Republic Day, decisions, The Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina, the Venice Commission, the Declaration, religious holiday, constituent people.*

LITERATURA

1. Устав Босне и Херцеговине,
2. Устав Републике Српске
3. Одлука Уставног суда БиХ
4. Приједлог Закона о уставном суду Босне и Херцеговине
5. Европска конвенција о заштити људских права